

КОММУНИЗМНИҢ ӨЗҮМНЕРИ УЛАМ КӨВҮДЕЗИН!

КОМУНИСТИК КҮШ-АЖЫЛ ДЭЭШ ЧАРЫШТЫҢ МУРНАКЧЫЛАРЫНЫҢ СЛЁДУНДАН

Профэвилелдериниң область чөвүлелиниң даргазы эш Т. Ч. НОРБУНУҢ илеткелинден

СЭКП-нин XXIII съездининиң төгүтү шийтпириниң куушетишимен, совет улус эбилей мурундагы 1966 чылда коммунисттик тургузушунга чаа-чаа шыларгай чедикчиликтерин чедип алганар.

Бистин республиканың улуттур бугурулушунда, тудуларынды, транспортунда, совхозтарнда болгаш колхозтарнда коммунисттик куш-ажылды коллективтериниң болгаш шалыпчыларынды адм дээш коллективтерини, бригадаларын, фермаларын болгаш тус-тус ажалдычыларын чарыкч баа-да элөөн хөжүп турар.

Коммунисттик куш-ажыл дээш демисел бир-ле дутаарында 1959 чылда республика типографиязынын парламенттеринде эгелөөн. Мурнакчыларга даянып алган, типографиянын партия, профэвилел болгаш комсомол организациялары коммунисттик куш-ажыл дээш чарышты улам ыңай калберткен.

Чедип алдынган чүүлдерге даянышкан, типографияны ажалдычылар болгаш албан-жаакчылары коллективтинини хураанына, 1961 чылда иялда «Коммунисттик куш-ажылды бугурулуш» деп ат дээш чарышка бугу коллектив-биле киндер деп шийтпирини хулап алган.

«Волуустун аргаларымысты болгаш куштеривисти сапал көргөш, бугурулуш даянелини болгаш куш-ажылды бугурулушун бедириниң талазы-биле чедип чыкпанын оналдазын ийи чыл эрте—1963 чылда, чаа техника талазы-биле чедип чыкпа планнатынган планын 1968 чылда чедир, а цехтерин модернизаациянын болгаш эргилерин даянелерин солдурунун талазы-биле онаалдын 1964 чылда кууштерини хулазын тур бис. Коллективтин бугу кезигуверни коммунизм тургузушунун моральдык дурумун шыгыны сагыр. Бугу кижилер коммунисттик эзу-биле чурттал баа ажалдап өөренир. Шефтер турар № 7 школага боттук дузын көргүзүр, «чагыны шүптүзү дээш, шүптүзү чыгыны дээш» деп принцип-биле ажалдаар деп хулааларын алган турар. Социалисттик хулааларга кууштериниң керуулин чурттан. Керууде чурт турарын уезине ажалдычыларын мергежлени болгаш нити билин бедириниң талазы-биле улут ажал чурттуган. 28 кижик текикти өрөдиге болгаш мергендер боттарынын разрядтарын бедиккен. 80 ажык кижик коммунисттик куш-ажыл школары өөренип, 24 кижик жекеки школага, 7 кижик ортамк болгаш дээш өрөдиге черлеринге ээчине өөренип, саанын, бугу, электрэнергия камнаар талазы-биле бугу цехтерде ажал кижилер. Парлаар, өрүр цехтериниң ажалдычылары бажым атакчыларын ойталааннар, цехтерге чектер көстүп келтирөөн, станоктар чартынган, оларын аштап арыгалаан, буаан, амдырал болгаш скарл оран-саваларын чурттуган, девискерин чагайжыткан болгаш ногаачыткан, чарышта кижик турарларын саны 95 хуу чеккен. Чарыштын түнелин хуу бугура ундурун турган деп чугаалап болур. Бугура ажал нормазын каш хуу кууштерини, каш рубль ажалдап алганын ында ажалдын бугуруш билер. Коллектив бугурун хулааларын 1963 чылда кууштеркен. Куш-ажылдын са-

гыла-чурмуун урөп, хажыткан чыгыс-даа таварыга бир чыл дугураууна коллективке турбаан. Кызыл хоорайнын улуттур бугурулуштериниң социалисттик чарыкчыга типография коллективини бирги черин элөөн болгаш 1963 чылдын ажалдын түнелери дээш «Коммунисттик куш-ажыл бугурулуш» деп атты республикада бир дутаарында чедип алган.

Өн бээр типография коллективин коммунисттик куш-ажыл бугурулуш деп бедик атты чыл бугура бамтыкпал турар. Ол дугайын фактылар болгаш чугагайлар херечилер турар. Типография коллективини чедип чыкпанын хуууса бетинде кууштеркен, а беш чылдын бирги чыгынын планын 1966 чылдын ноябрь 15-ке чедир, толдургайларга 1,5 ай буртунар кууштеркен. Бугурулуш ордалык ажалдап турар.

Куш-ажылды коммунисттик эзу-биле көрү дээш демисел республиканын көдө ажал-агынын дыкка хей коллективтеринге куш-ажылды бугурулушун бедир талазы-биле кайтамчыктык чедикчиликтерини чедип алдыр хандыган. Анаа чижек кылду «Большевик» колхозун Дашты-Тей, «Сут-Хал» совхозун Ак-Даш, «Барлык» совхозун Бижики-Хал болгаш «Найрал» совхозун Урбун фермаларын саанчыларын, быза ажалдычыларын болгаш калдарчыларын баа еске-даа коллективтерин амдыралын болгаш ажал-чорудулазын көргүзүп болур.

Көдө ажал-агы ажалдычыларын иштинден бир-ле дутаарында Барыш-Хемчик районун «Барлык» совхозун Бижики-Хал сут-баан фермазын (аргелектини эш Саа Норбу-Самбу) келер уенин шимчөөшкенин орунуна кирген. Ул ферманын ажалдычыларын хулааларын допчу, мындг болза-даа утка-шынар талазы-биле чаа чүүл болган. Ол хулааларга мынчар бижиттинген: «Коммунисттик куш-ажыл коллективини бедик алы дээш социалисттик чарышка кирбашан, улам хей сутту баа ээти бугуру, доктаамал бугурунар чорутур, коммунисттик эзу-биле чурттал баа ажалдап өөренир деп хулаалары боттарымыска ап тур бис».

Фермазын коллективини сут бугурулушун болгаш өнү күтүнгө саларын планын 1961 чылдан эгелөөш ажык кууштерип турар. Бугурулуш көргүзүлушүн талазы-биле ферма совхозта болгаш районда бирги черин элөөн турар. Фермазын бугу саанчылары, ажалдычылары өөренип турар.

Мында дыкка хей саанчылар, калдарчылар бугурулушун мурнакчылары, аки активчилер бооп турар. Чижээ, комсомолчу саанчы Саара Саага 20 баш хайнак инектерин бирөөндинде 1966 чылда 1956 литр сутту сарган. Ол жекеки школанын 8-ки класында өөренип турар болгаш бот-тыныгыр уран чүүл бөлүгүнүн илөөн-кейин киржикчил. Ол 1965 чылда ВЛКСМ ТК-нын Хулаалар бижик-биле, 1966 чылда Тыва АССР-нин Дээш Советинин Президиумунун Хулаалар бижик-биле шаанаткан болгаш чазактын шааналы—«Куш-ажылдык эрес-маалыраыг чорук дээш» деп медалды алган.

Мында дыкка хей ажалдыклар—клуб, школа, туртулар салынын септегези, девискерин арыгалаан аштаары болгаш чагайжылары, бот-тыныгыр уран чүүл хей-нити эгелөөшкенинине кылдынын турар. Бижики-Халын кымыл булууну культура-чырыдышык албан черлериниң керуулинини түнелдериниң талазы-биле ВЛКСМ-тен алган дипломну боттотур.

Социалисттик чарыш болгаш коммунисттик куш-ажыл дээш шимчөөшкенин тудуу организацияларында кошкак тургустунган. Мынчангаш республикада тудууну чыл планы чүгле 53,1 хуу кууштеринен ийикле, азы 1965 чылда бодарга 22,1 миллион рубль эвөөш ажалдык кылдынган, а чуртталга черлерин ажалдап кирерини чыл планы 66,8 хуу болган.

Чамдык бугурулуш болгаш организацияларда чарып турарларын хулаалары экономика талазы-биле эки үндөйлөтпимей, организация-техниктег хемчеглер-биле чедимче чок, азы шуут быжыглаттынмайн турар, чамдык коллектив-

терге чарыштын делгерейт дээштин, түнелдик чорук, мурнакчы дуржулган пропагандалары болгаш непередери кошкак тургустунган таварыглар баа бар.

Социалисттик экономиканын, коммунисттик нитиле хараалаарын хевиреп тургузулушун чорудулазын болгаш совет кижиниң кижиндигезин үзүктөл чокка өстүрө баа сайзырангайжылар соруга-биле Профсоюздар Экилдеринин Бугурулуш Топ Чөвүлелини Президиуму «Социалисттик чарышты организацияларын экижидерини дугайында» тускай доктаалды хулап алган.

ВЛКСМ-тин доктаалында коммунисттик куш-ажыл дээш шимчөөшкенин социалисттик чарышты чарыкч кезин болгаш өн дээш кезин кылдыр хөжүүр ужуруту деп айтыкан. Социалисттик чарыштын түнелдерин үндүрө, коммунисттик куш-ажыл дээш чарыштын байдалы баа өөренип көөр. Бугурулуштерин, цехтерин болгаш еске-даа бугурулуш участоктарын, организацияларын, албан черлериниң ажал-чорудулазын үнелер көөр, совет хоюдуларын болгаш коммунисттик моральдык негелдерин-биле дүшүр бугурулуш болгаш амдырал-чуртталга бодун ап чорутурун чуртууларын сагырыкче коллектив кижигуверинини замаарылазын чугула көргүзүлериң бирөөн кылдыр өөренип көөр баар.

Бугу бис коммунисттик куш-ажыл дээш шимчөөшкенин байдалын чугаалазын көөр, социалисттик чарышты болгаш коммунисттик куш-ажыл дээш шимчөөшкенин организацияларын экижидер дугайында ВЛКСМ-тин доктаалын кууштерип болгаш Октябрьдин социалисттик Улут революциянын 50 чыл өнү тэлептиг уткуу талазы-биле соругаларын толдургайлар дээш мурнакчыларын IV-ху республика слөдүндө чыгып келген турар-дыр бис.

Октябрьнын 50 чыл өнү тэлептиг уткуу-биле бистин республиканын ажалдык чарыштын алган социалисттик хулааларын нити көргүзүлериң СЭКП обкомунун февраль 15-те болуп өрткөн пленуму чугаалазын көргөн болган ук хулааларын түнелер кып болгай.

Бугурулуштерин, транспорт болгаш тудуу организацияларын, колхозтарын болгаш совхозтарын ажалдык чамдык түнелдерин барымдаалазын, ук хулааларын ажык

Октябрьнын 50 чыл өнү тэлептиг уткуу-биле бистин республиканын ажалдык чарыштын алган социалисттик хулааларын нити көргүзүлериң СЭКП обкомунун февраль 15-те болуп өрткөн пленуму чугаалазын көргөн болган ук хулааларын түнелер кып болгай.

Бугурулуштерин, транспорт болгаш тудуу организацияларын, колхозтарын болгаш совхозтарын ажалдык чамдык түнелдерин барымдаалазын, ук хулааларын ажык

Социалисттик чарыш болгаш коммунисттик куш-ажыл дээш шимчөөшкенин тудуу организацияларында кошкак тургустунган. Мынчангаш республикада тудууну чыл планы чүгле 53,1 хуу кууштеринен ийикле, азы 1965 чылда бодарга 22,1 миллион рубль эвөөш ажалдык кылдынган, а чуртталга черлерин ажалдап кирерини чыл планы 66,8 хуу болган.

Чамдык бугурулуш болгаш организацияларда чарып турарларын хулаалары экономика талазы-биле эки үндөйлөтпимей, организация-техниктег хемчеглер-биле чедимче чок, азы шуут быжыглаттынмайн турар, чамдык коллектив-

терге чарыштын делгерейт дээштин, түнелдик чорук, мурнакчы дуржулган пропагандалары болгаш непередери кошкак тургустунган таварыглар баа бар.

Социалисттик экономиканын, коммунисттик нитиле хараалаарын хевиреп тургузулушун чорудулазын болгаш совет кижиниң кижиндигезин үзүктөл чокка өстүрө баа сайзырангайжылар соруга-биле Профсоюздар Экилдеринин Бугурулуш Топ Чөвүлелини Президиуму «Социалисттик чарышты организацияларын экижидерини дугайында» тускай доктаалды хулап алган.

ВЛКСМ-тин доктаалында коммунисттик куш-ажыл дээш шимчөөшкенин социалисттик чарышты чарыкч кезин болгаш өн дээш кезин кылдыр хөжүүр ужуруту деп айтыкан. Социалисттик чарыштын түнелдерин үндүрө, коммунисттик куш-ажыл дээш чарыштын байдалы баа өөренип көөр. Бугурулуштерин, цехтерин болгаш еске-даа бугурулуш участоктарын, организацияларын, албан черлериниң ажал-чорудулазын үнелер көөр, совет хоюдуларын болгаш коммунисттик моральдык негелдерин-биле дүшүр бугурулуш болгаш амдырал-чуртталга бодун ап чорутурун чуртууларын сагырыкче коллектив кижигуверинини замаарылазын чугула көргүзүлериң бирөөн кылдыр өөренип көөр баар.

Октябрьнын 50 чыл өнү тэлептиг уткуу-биле бистин республиканын ажалдык чарыштын алган социалисттик хулааларын нити көргүзүлериң СЭКП обкомунун февраль 15-те болуп өрткөн пленуму чугаалазын көргөн болган ук хулааларын түнелер кып болгай.

Бугурулуштерин, транспорт болгаш тудуу организацияларын, колхозтарын болгаш совхозтарын ажалдык чамдык түнелдерин барымдаалазын, ук хулааларын ажык

Октябрьнын 50 чыл өнү тэлептиг уткуу-биле бистин республиканын ажалдык чарыштын алган социалисттик хулааларын нити көргүзүлериң СЭКП обкомунун февраль 15-те болуп өрткөн пленуму чугаалазын көргөн болган ук хулааларын түнелер кып болгай.

Бугурулуштерин, транспорт болгаш тудуу организацияларын, колхозтарын болгаш совхозтарын ажалдык чамдык түнелдерин барымдаалазын, ук хулааларын ажык

Социалисттик чарыш болгаш коммунисттик куш-ажыл дээш шимчөөшкенин тудуу организацияларында кошкак тургустунган. Мынчангаш республикада тудууну чыл планы чүгле 53,1 хуу кууштеринен ийикле, азы 1965 чылда бодарга 22,1 миллион рубль эвөөш ажалдык кылдынган, а чуртталга черлерин ажалдап кирерини чыл планы 66,8 хуу болган.

Чамдык бугурулуш болгаш организацияларда чарып турарларын хулаалары экономика талазы-биле эки үндөйлөтпимей, организация-техниктег хемчеглер-биле чедимче чок, азы шуут быжыглаттынмайн турар, чамдык коллектив-

Илеткел соонда саналдар эгелөөн. Октябрьдин Улут революциянын 50 чылына уткуштур калбарган социалисттик чарыштын сонгудаларга белеткелдер уезинде канчаар-даа ажалк калбарганын слетка болган саналдардан тода илерөөн. Санал берген кижик бугуру-ле ажалдап турар коллективини болгаш бодууну мурнундан алган социалисттик хулааларын канчаар кууштерини турарын чугаалазын, боттарына бедиктен хулааларын ап турганнар.

Харын-даа республиканын ажалдык чарыштын өң эки дөөн мурнакчылары слетка санал бергеш, бот-боттары социалисттик чарышка кыйгыр-жип турганын коммунисттик куш-ажылдын шалыпчыларын улам сорук кирип турган.

Транспорт ажалдыкчыларынын ортузунга «5 чылды—4,5 чылды!» деп патриотик эгелөөшкенин үндүргөн № 2 АТА-да коммунисттик куш-ажылдын чолочулар бригаданын бригадир эш Шанов олардын улугерин коллективтин өске бригадаларын ийи-биле деткип, беш чылды өн-даа кыска хуусада кууштерип алырын слетка киржикчилеринге дынатышкан, юбилейлик чылдын социалисттик чарыкчыга республиканын бугу чолочуларын кыйгырган.

Индирде чолочу эш Эвиин. Оон чугаалазын болза, бистин коллективте 11 бригадада коммунисттик куш-ажылдын бригадалары деп атты тымыскан, а 11 бригада ол ат дээш демисел жип турар.

Бригадир кижик болганында, бистин бригаданын дугайын чугаалап көрөй. Бистер төгүтүт чедип чыл планын хулап ал турган уеде коммунисттик куш-ажыл дээш демиселди эгелөөн бис. Оон бээр чыл планын үргүзүчү ажык кууштерип келди. 1967 чылдын планын ноябрь 1-де кууштерип бар.

Бо чылын бугурулуш ажалдык чарыштын бээр 20 чыл болур. Иянчангаш анаа холбаштыр бедиктен хулааларын алган мен. Ону кууштерип бугурунуу, бугу аргалары бар.

«Чыраа-Бажы» совхозтун хойжу

Илеткел соонда саналдар эгелөөн. Октябрьдин Улут революциянын 50 чылына уткуштур калбарган социалисттик чарыштын сонгудаларга белеткелдер уезинде канчаар-даа ажалк калбарганын слетка болган саналдардан тода илерөөн. Санал берген кижик бугуру-ле ажалдап турар коллективини болгаш бодууну мурнундан алган социалисттик хулааларын канчаар кууштерини турарын чугаалазын, боттарына бедиктен хулааларын ап турганнар.

Харын-даа республиканын ажалдык чарыштын өң эки дөөн мурнакчылары слетка санал бергеш, бот-боттары социалисттик чарышка кыйгыр-жип турганын коммунисттик куш-ажылдын шалыпчыларын улам сорук кирип турган.

Илеткел соонда саналдар эгелөөн. Октябрьдин Улут революциянын 50 чылына уткуштур калбарган социалисттик чарыштын сонгудаларга белеткелдер уезинде канчаар-даа ажалк калбарганын слетка болган саналдардан тода илерөөн. Санал берген кижик бугуру-ле ажалдап турар коллективини болгаш бодууну мурнундан алган социалисттик хулааларын канчаар кууштерини турарын чугаалазын, боттарына бедиктен хулааларын ап турганнар.

Харын-даа республиканын ажалдык чарыштын өң эки дөөн мурнакчылары слетка санал бергеш, бот-боттары социалисттик чарышка кыйгыр-жип турганын коммунисттик куш-ажылдын шалыпчыларын улам сорук кирип турган.

Социалисттик чарыш болгаш коммунисттик куш-ажыл дээш шимчөөшкенин тудуу организацияларында кошкак тургустунган. Мынчангаш республикада тудууну чыл планы чүгле 53,1 хуу кууштеринен ийикле, азы 1965 чылда бодарга 22,1 миллион рубль эвөөш ажалдык кылдынган, а чуртталга черлерин ажалдап кирерини чыл планы 66,8 хуу болган.

Чамдык бугурулуш болгаш организацияларда чарып турарларын хулаалары экономика талазы-биле эки үндөйлөтпимей, организация-техниктег хемчеглер-биле чедимче чок, азы шуут быжыглаттынмайн турар, чамдык коллектив-

Илеткел соонда саналдар эгелөөн. Октябрьдин Улут революциянын 50 чылына уткуштур калбарган социалисттик чарыштын сонгудаларга белеткелдер уезинде канчаар-даа ажалк калбарганын слетка болган саналдардан тода илерөөн. Санал берген кижик бугуру-ле ажалдап турар коллективини болгаш бодууну мурнундан алган социалисттик хулааларын канчаар кууштерини турарын чугаалазын, боттарына бедиктен хулааларын ап турганнар.

Харын-даа республиканын ажалдык чарыштын өң эки дөөн мурнакчылары слетка санал бергеш, бот-боттары социалисттик чарышка кыйгыр-жип турганын коммунисттик куш-ажылдын шалыпчыларын улам сорук кирип турган.

Илеткел соонда саналдар эгелөөн. Октябрьдин Улут революциянын 50 чылына уткуштур калбарган социалисттик чарыштын сонгудаларга белеткелдер уезинде канчаар-даа ажалк калбарганын слетка болган саналдардан тода илерөөн. Санал берген кижик бугуру-ле ажалдап турар коллективини болгаш бодууну мурнундан алган социалисттик хулааларын канчаар кууштерини турарын чугаалазын, боттарына бедиктен хулааларын ап турганнар.

Харын-даа республиканын ажалдык чарыштын өң эки дөөн мурнакчылары слетка санал бергеш, бот-боттары социалисттик чарышка кыйгыр-жип турганын коммунисттик куш-ажылдын шалыпчыларын улам сорук кирип турган.

Илеткел соонда саналдар эгелөөн. Октябрьдин Улут революциянын 50 чылына уткуштур калбарган социалисттик чарыштын сонгудаларга белеткелдер уезинде канчаар-даа ажалк калбарганын слетка болган саналдардан тода илерөөн. Санал берген кижик бугуру-ле ажалдап турар коллективини болгаш бодууну мурнундан алган социалисттик хулааларын канчаар кууштерини турарын чугаалазын, боттарына бедиктен хулааларын ап турганнар.

Харын-даа республиканын ажалдык чарыштын өң эки дөөн мурнакчылары слетка санал бергеш, бот-боттары социалисттик чарышка кыйгыр-жип турганын коммунисттик куш-ажылдын шалыпчыларын улам сорук кирип турган.

Эрткен чылын төртүр 100 койга онааштыр ортума-биле 123 хураган менди камгалап ап, баа бир койдан дүк кыргырынын планын ажык кууштеркен мен. Бо юбилейлик чылда өрткөн чылдан-даа дээр ажалдаар дээш кылып турар мен. Бо чылын төртүр 100 койдан 124 хураган алып соруга мөөн мурунма салдынган. Ук соруга баа-ла чедикчилик кууштеркен дээрин бо хураган киржикчилерине бугурулуш чешөөр көрүр. Мөөн кодонумда холдар ам хураганнап турар, олардын чаш хураганнап менди, мал чедим чечир, малдын денгилден-деа аки—деп, оратор уламчылаан.

Ажал-иши Ак-Дурактын төлөөлөкчиси, даг-дугу чыыр бригаданын удуруткучу Петр Кууларга сөс бээр, залда чымылганнар димиттин адим чашкашыны-биле ону хулап, улут улутунун баштайгы ажалдычыларына бугу чонуну хулап-дүктелди илергелөөн. Эш Куулар «Тыва даг-дугу» комбинатта коммунисттик куш-ажыл дээш шимчөөшкенин хей-хей кижилер слету-тузунда, бригадалар, ажалчылар, экилдер, пехтер киржип турарын демдегелөөн.

Социалисттик чарыш болгаш коммунисттик куш-ажыл дээш шимчөөшкенин тудуу организацияларында кошкак тургустунган. Мынчангаш республикада тудууну чыл планы чүгле 53,1 хуу кууштеринен ийикле, азы 1965 чылда бодарга 22,1 миллион рубль эвөөш ажалдык кылдынган, а чуртталга черлерин ажалдап кирерини чыл планы 66,8 хуу болган.

Чамдык бугурулуш болгаш организацияларда чарып турарларын хулаалары экономика талазы-биле эки үндөйлөтпимей, организация-техниктег хемчеглер-биле чедимче чок, азы шуут быжыглаттынмайн турар, чамдык коллектив-

Илеткел соонда саналдар эгелөөн. Октябрьдин Улут революциянын 50 чылына уткуштур калбарган социалисттик чарыштын сонгудаларга белеткелдер уезинде канчаар-даа ажалк калбарганын слетка болган саналдардан тода илерөөн. Санал берген кижик бугуру-ле ажалдап турар коллективини болгаш бодууну мурнундан алган социалисттик хулааларын канчаар кууштерини турарын чугаалазын, боттарына бедиктен хулааларын ап турганнар.

Харын-даа республиканын ажалдык чарыштын өң эки дөөн мурнакчылары слетка санал бергеш, бот-боттары социалисттик чарышка кыйгыр-жип турганын коммунисттик куш-ажылдын шалыпчыларын улам сорук кирип турган.

Илеткел соонда саналдар эгелөөн. Октябрьдин Улут революциянын 50 чылына уткуштур калбарган социалисттик чарыштын сонгудаларга белеткелдер уезинде канчаар-даа ажалк калбарганын слетка болган саналдардан тода илерөөн. Санал берген кижик бугуру-ле ажалдап турар коллективини болгаш бодууну мурнундан алган социалисттик хулааларын канчаар кууштерини турарын чугаалазын, боттарына бедиктен хулааларын ап турганнар.

Харын-даа республиканын ажалдык чарыштын өң эки дөөн мурнакчылары слетка санал бергеш, бот-боттары социалисттик чарышка кыйгыр-жип турганын коммунисттик куш-ажылдын шалыпчыларын улам сорук кирип турган.

ЧУРУНТА: слөттүк бөлүк киржикчилери. С. Февтистовтун фотогу.

МАРТ 12
ВОСКРЕСЕНЬЕ
Соңулда
XVHV

Амгы уеде бистин республиканын девискеринде РСФСР-нин, Тыва АССР-нин Дээш Советтеринге болгаш чер-чер Советтеринге сонгудалар белекчи хайымышынын чорутуу турар.

Ажалдык чоннар депутаттарынын район, хоорай Советтериниң кууштерип коллективтерин сонгудалар участоктарын РСФСР-нин, Тыва АССР-нин Дээш Советтеринге болгаш Тыва АССР-нин район, хоорай, калза болгаш суур Советтеринге сонгудалар чорудар дугайында Дурмуниге дүшүр чогутур хуулааларында тургустунган. Участоктарын төптөрүн, кызыл-гаарларын толдуралып кылдыра, сонгукчуларын ырак, чокта чурттал турарын өөренип көргөн, олардын сонгудала киржигенин таарымчылыг байдалды хандырган. Сонгудалар участоктарын тургустунган-биле холбаштыр, участоктарын сонгудала комиссияларын бадыйлап тургустунган.

Сонгудалар участоктарын РСФСР-нин,

Участоктар болгаш сонгудалар комиссиялары

Тыва АССР-нин Дээш Советтеринге, чер-чер Советтеринге сонгудалар чорударын нити болур. Мынчангаш оларда РСФСР-нин, Тыва АССР-нин Дээш Советтеринге болгаш чер-чер Советтеринге сонгудалар чорудар окруттар кирип турар. Амгы уеде сонгудалар участоктары сонгудала белекчи ажалдын төптөрү боуп берген. Дыкка хей сонгудалар участоктары агитунтулар-биле чыгыс черде тургустунган. Олар сонгудала чарыкчыларын көргүзүп материалдары болгаш чугула литература-биле бугурун чурттуган. Ол ишкан агитунту-массалык ажалдык белекчи даянелер чоруду турар. Кызыл хоорайнын девискеринде тургустунган сонгудалар участоктарын хей кезин сонгудала белекчи ажалдарын үргүзүлөп турар. Сонгудала комиссиялары сонгукчуларын дайызын тургузулуш ага иделейлиг киришкен. Тыванын хөгжүм-шын театрында, пионерлер бажында болгаш № 5 школа тургустунган сонгудалар участоктарынын шимделген кайы-даа участоктарынын көрүштү. Мында сонгудала турмуерин, совет демократия болгаш сонгудала дугайында чугула литератураларын келген каан.

Анаа келген сонгукчулар сонгудала дугайында дыкка хей ажалдык чурдун билди алып арыган. Сонгудаларын организациястык белекчи Каз-Хем, Току райондарда баа эки чоруп турар.

Мөөн сонгаар участоктарын сонгудала комиссиялары даразында ажалдарын кымыл чорудары эрежок чугула. Тыва АССР-нин девискеринде тургустунган бугу-ле сонгудалар участоктары февраль 19-та сонгукчуларын дайызын бугу-ле нити көрүлө-биле чарлап аскаан. Ол хунден эгелөөш участоктарын сонгудала комиссиялары сонгукчулар дайызын хулап чурдурган. Сонгукчулар дайызын хулап чурдурган олардын шийтпирини хулап чурдурган. Сонгукчулар дайызын хулап чурдурган олардын шийтпирини хулап чурдурган. Сонгукчулар дайызын хулап чурдурган олардын шийтпирини хулап чурдурган.

Хамаатыларын дайыга кинер, чугула угаалы солзу кижилерин анаа кирбес. Сонгукчуларын дайызын алабын чурму эзулар кылдыр. Ам болур сонгудаларга 1949 чылдын март 12-нин мурунда төртүтүнгөн хамаатылар азы 18 харын долу харлаан кижилер киржип. Майыска 1949 чылда төртүтүнгөн кижилерин чүгле чылын эвөс, а ай, хунун баа алыр.

Сонгукчуларын дайызын кымыл дооканынын соонда, сонгудала хулаалы хергелезе чогутур майык бугу-ле тургустунган, куушконун даразынын болгаш секретарын алып салган, таама баскар сонгукчуларын дайызын хамаарышкан Советтин куушкерини комитетинде сонгудала хунунда участокту сонгудала комиссиязы «Бадыйлар өргөнини шыналызы-биле» келген кижилерин сонгукчуларын немелде дайызын-га кинер.

Участоктарын сонгудала комиссиязы сонгудала бодлетенерини куушкерини комитеттерден окруттар айымы-биле алып. Участоктарын сонгудала комиссияларын дарагалары сонгудала болурунун мурунда бодлетенерини

Сонгудала участогуна келген сонгукчу кижик паспорт, колхозчу дептер, профэвилел билди азы еске-даа херек документтерини көргүскөш, дайында алып ханаткан, бодлетенерин алып, а комиссиянын кезигувериниң оң сонгукчу бодлетенерин алган деп тускай демдегелээр.

Бадыйлашканынын чамык болурун шыгыны сагыры-биле оларын болуп турары кабинеттерге өске кижини, оон иштинде комиссия кезигувериниң-даа турарын бодлурбас. Сонгукчу кижик бижик билбес азы боду черде бодлетенерин додурун шыдавыс таварыга, ону долдурары-биле болуп бир сонгукчу чалап ап болур. Сонгукчу каныг-бир чылдага-биле сонгудала хунунда участока көрө шыдавыс болза, комиссиянын кезигувериниң азы он талазын сонгукчу чурттал турар черинге баргаш, оон бадыйлашканын хулап алыр.

РСФСР-нин, Тыва АССР-нин Дээш Советтеринге баа район, хоорай болгаш суур Советтеринге сонг

КОЛ ЭГЕ — УРЕЗИН

Бистин республиканын колхозтары болгаш совхозтары бо чылдың дүжүдүгө ийитири-биле четир санын урезини уруп алган. Амгы үеде урезини белектээринде кол сорулга — оларны чогуур шынарды чедир арыглар болгаш сорттары болур. Бо талам-биле ажил-агыйларда бугу аргаалар бар. Урезинер дугайында күстен ага-лаш-ле салгышты салган ажил-агыйларда илгиди шынарды чедир белектээрин урезинер бар. Чижээлээр, «Межегей», «Тыва», «Көк-Тей» совхозтар, Бий-Хемде «Кызыл таргаччы» болгаш «Тилелге» колхозтар, Таңдыда «Революциялык чалбыкчы», Каз-Хемде «Ленинчик орук» болгаш өскө-лаа чамдык ажил-агыйларда бо талам экп. Ол ажил-агыйларга чаа чылга чедир-ле урезинерини 87—95 куугун чажар шынарды чедир белектен алган турган.

Бо чылдын республикада 8100 тонна урезини бири болгаш ийги класс кылдыр белектөөн, а мурунда чылдарда илгиди чок турган болгаш. Тес-Хем, Бий-Хем болгаш Барыны-Хемчик районнарын ажил-агыйлары бо чылдын урезин дугайында улуг салгышты салган, февральдың 1-ге чедир оларга урезинерини 70—79 хуу чедир чогуур шынарды чедир белектен турган. Илгиди болжажок, республикада алаан хей ажил-агыйлар урезини арыглар, сорттар чо-

рукту чедир үелерейн турар чүүл бар. Оон туржук, бугу аргаалар бар турда-ла, «Тезли», «Найырал», «Улуг-Хал» болгаш «Шекпөр» совхозтар боттарынын урезинери-биле долу хандырышты албаан. Урезин белектээр талам-биле байдал Бай-Тайга, Чөөн-Хемчик, Эрзин болгаш Овур районнарда оза багай Эрзинде болгаш Овурде чогуур шынарды чедир белектөөн урезини шуут чок, Улуг-Хем, Бай-Тайга районнарда ол чүгө 23—30 хуу болуп турар. Оң-биле калы бо районнарын ажил-агыйларына өрткен чылдын эңне куду дүжүттү алган дээрин айтыр херек. Чижээ, эрткин чылын бир тектардан-на «Найырал» совхозка 3,2, а «Улуг-Халга» — 6 центнер дүжүт адынгын болгаш.

Урезинер арыгларын болгаш ажилдап кылмын «Чыраа-Бажы», «УТКА 25 чылды» болгаш «Элегес» совхозтарда база багай тургускан, оларда чогуур шынарды чедир белектөөн урезини чүгө-ле 30—39 хуу. Илгиди «Элегес» совхозта ийги анализ кылмын урезинери киирбөөн. Бичаарга Таңдынын «Революциялык херек», «Совет Россия» колхозтарда урезин арыглар ажилды ам-даа таарымчалыг кылдыр организастаан.

Ажил-агыйларын болгаш көдө ажил-агый бугуруга өргөлдөөрин удуруткучлары, тус-

кай эртемнигери урезин арыглаашкынын талам-биле ажилды чоруп турарын, тараа арыглар техниканын байдалын, урезини шынарды контролдайын турарлар. Харын-на «Найырал», «Чыраа-Бажы», «Совет Тыва», «УТКА 25 чылды» совхозтарда байдал илгиди. Урезинерни ийги анализ кылмын-биле урезин контролдаар станцияже чедирпир турар ажил-агыйларга «Элегес», «Тилелге», «Тезли» совхозтар болгаш Улуг-Хем районун Казанов аттыг болгаш «Кун-ажылдың хоштуу» колхозтары база хамааржырлар.

Моон аразында Таңдыда дуржулга станциязы безин урезини анализтери-биле киирбей турарын кижи кайгаар, учур чүл дээрге мида урезин арыглар машиналар болгаш урезин контролдаар лаборатория чамдык кааза ийитири турар болгаш. Республиканын эн улуг ажил-агый — «Тилелге» совхозта урезин ажилдап кылмышкынын мынчага чедир доозулбаан фактыны демгелесек аргажок-тур.

Тарылгага сортуг урезини ажилгаары — бекдик дүжүттү алырындыг бир кол чүүлү. Илгиди Тыванын көдө ажил-агый дуржулга станциязы республиканын ажил-агыйларыга 375 тонна улуг эн сортуг (иңга) урезини белектөөн. Амгы үеде Тыва АССР-ини Көдө ажил-агый

министерствозуну, кылды каан үдөшкенин бугулар ажил-агый бугуру бо дуга ошамкан урезини сортуг алыр учураг. Илгиди турбуже, хей-хей ажил-агыйлар ону иччаар кылбайн, чылгы хунир маанп чыткылшан чүүл бар. Иччаар сааддыр чорук кончук айылдыг, чүгө дээрге, бистин республикага март айда-ла оруктар баксырал ага-лаар болгай.

Оон иңгай урезин хей ажил-агыйлар сортугтү эвес, бөдүүн урезинерин дээрин айтыр херек, ол илгиди урезинерини безин шынары ам-даа куду болуп турар, оларнын арыглаашкыны база четче эвес.

Мынчангаш, ажил-агыйларын чогуур шынарыга чедир белектөөн, сортуг урезинер-биле хандырал талдоо, күрөө болза бистин республикага 3100 тонна хемчөөлгө тараа культуранын ажил-агыйларын аразына солчурчун чешээрээн. Тараа белектелүүнү черинде орнап алыр хереглөөн, буруну-биле белектен каан урезинер ам бар, ол болза кызыл-тастык «Саратовская-29», «Милитурм-553» болгаш «Скала» сорттары болуп турар. Арбайның «Винер», чингетараанын «Тувинское серое», кукурузанын «Стерлин», «Днепропетровская-56» болгаш «Буквинская-3» сорттары бар.

«Межегей», «Көк-Тей» болгаш «Элегес» совхозтарда хей чылдыг ситенирлик (пырей болгаш люцерна) урезинери база бар, олар мида 43 тонна.

Мынчангаш амгы үеде ажил-агыйлар боттарынын урезинерин чогуур шынарды чедир бугу-

нү-биле, кыска хуусада белектөөринде ачкым, дуржулга станциязындан тулган эки шынарды урезинерини илгиди алырынче далайттыг кирери эргижок чугула. Оон-биле кады урезинер орнап алырын ажилы соксаал чокка шапкынчылар. Чижээлээр, бо чылды «Бардык», «Улуг-Хал» совхозтар, «Совет Россия» колхоз хей санын урезинерини орнап алыр учурулар болгай. Иччаарга илгиди тергичи шынары урезинерини салып алырына күрөө чалыны база тылсып турар. Бо талам-биле кол-ла чүве — урезин өртөөн талдоориче, оларын илгиди алырынче кирери болур, бо ажилды март 1-ге чедир ийи-ла доозар.

Кедир дүжүткө бижыг суурун тургузар талдоо, республиканын колхозтары болгаш совхозтары урезинерини сорттары дурген доозар, бо сортулга-биле ажилды ийи эөлөгөчкө кылдыр организастаары негеттинги турар. Бо улуг харымсалгалыг ажилды ажил-агыйларын, көдө ажил-агый бугуруга өргөлдөөрин агрономдары, дүжүт камгааланын станциялары, урезин хандырышчы черлери холга ап, солгараанын чокка боттадылар учураг дээрин кымга-да бидингир-дир.

Бо чугула ажилды партия, профсоюз, комсомол организастаары боттарынын шыгымы контролдай тургускан, Совет өрге-чатырганын 50 чыл өв болур бо байырдалдыг чылдыг бекдик дүжүдүн алган турарын хандырышчы — хову ажилынын талам-биле эң-не кол сорулга бо-дур.

М. ХАЗЕУЛОВА,
агроном.

Улуг-Хем илгиди ажил-агый черин ажилчыны С. Тамбия бугуруга муунакчымын санадып турар. Ол бо бугуруга өргөң үжөн ажил чыл ажилдан келген.

Сонгудалар хуниге уштуктур алган хуузагазын күсөдир дөш эш Тамбия кызыл-агый ажилдап, бугуруга планын доктамаал 110—120 хуу күсөдир турар.

ЧУРУКТА: С. Тамбия.

Делегей аныяктарының удурлавышкыны

БУДАПЕШТ. (СЭТА). Демократиялык аныяктарының Бүгү-делегей федерациянын бюрозунуң хуузага алаан медгелелде чугулаан турар болза:

Вьетнамның Демократияк Республикасы бомбалаарын америк ужар чүтүлдү катан эгелөөн дугайында бугуруга медээни делегейиң демократияк аныяктары улуг киле-дөөшкени-биле шынаан. Америк империалистерниң ол ият чок үгүгөди «АКШ тайбынче чүтүлдү» дээр чүвөни шуут сойгалсаан. Диксонунг чазаса вьетнам улусуа удур кемпир агрессияны камбаргырынче дерек кырында чүткүн турар деп чүвө ол көргүсөөн. «Чугалаажышкыны» дугайында оң бугу медгелелдери улустары метазориче угалдырган чүтүлдү чүд болурун бадтыкаан.

Антиимпериалист күштерин чыгыс эвенте когаралды чедирпир, мынчангаш ол агрессию политиканы чорудурун чингедиң турар хедели-дөөшкени-биле холбайшар ханг дугураарын Демократияк аныяктарының Бүгү-делегей федерациязын бюрозун илгерилей турар. Вьетнам улустун маадырыг демисел-биле делегей эл-септик каттыштырылгынын херинге боттарының алышыныларын улуг улуг-биле каттыштырар деп делегейиң аныяктары бөрө кыйгырар.

Ныдатта болуушкуннар

ККП ТК-га болган чөвүлө хуурага Лиян Баовун чугаазын хуви-бинеринд Пекинге тараткан соолгу хуурадагы бижээни. БТА агентилдиги дамчыткамын алыр, ол чугаазына Лиян Бао партияның болгаш күрөөнүн сургалыг ажил-агыйлары Дин Сяо-пин биле Тао Чжунун «күрөөн эргилдөөн белектөөн дөш буруудайн турар. Эргилдөөн февральдың төңүзүнде азы мартиңи эгеленде болуп учураг турган дээрин хуурада чугаалаан турар. Ол эргилдөө тускай шерг кээктери кирип учураг турган. Хуудустун авторларының сүгү-биле алыр, эргилдөөн кол орталыкчымын Тао Чжу болуп турар. Эргилдөөн белектөөринге Лиян Чжэнь база холбайшар. Лиян Чжэнь, Лю Дин-я, Ло Жун-пин, Ян Шянь-кун оларын «партияга улуг болуу-биле» дээр хуурада болган Дин Сяо-пин биле Тао Чжунун хандырышкыны болуп турар дугайын Лиян Бао база медгелөөн.

Мао Цзю-дунун таламчыларының болгаш удурлаанышкынын аразында чөвүлдө болуп турар. Азында тургустунган дүш-сүрүлдү байдалдын дугайын Кюэцуи агентилдигин азынамын херетип турар. Ол дыйналында билдирген-биле алыр, ККП ТК кыл-

Кичээнгеңни ажилчыннарже

ССР-нің Садым министерствозу болгаш Бүгү-делегей Профсоюзларның Топ Чогуулуның ТК-зы бугуруга черлеринде ажилчыларын болгаш алаан-хандыларын чегерип турар бугу столоваларынын ажилын ханга көөр талам-биле улуг ажилды чорударын сүмөлөөн. Ону барымдалааш, чокта чаа пасажирлер болгаш республиканын АТА-ларынын ремзаводтун, авто-өргөлчө черинин, «Сельхозтехника» каттышкынынын болгаш бааза-ларын ажилчыларын хандырып турар дугайы 4, 8, 5, 10 столоваларын ажилды ажил берген.

Бугуруга черлеринде ажилчыларын хандырып-биле ажилдап турар столовалар өскө столоваларга бодарга ажилды бир аном удурлаашкынын. Оларнын ажилдаар шаптары, чөм продуктулары-биле хандырышкыны болгаш азын-чөм кылып белектөөриниң технологияны агым. Устүнде адаттыгган столоваларда элтен, сүттен, балыктан,

ТЕЛЕГРАМ МЭДЭЭЛЭП, ДАМЧЫДЫП ТЭР

Никозияда сессия ажылын дооскан

НИКОЗИЯ. СЭТА-ның корреспондентини Н. Семевонич дамчыдып турары болза:

Азия болгаш Африка улустарынын эл-септик каттышкыны чөвүлө-лөшкө сессиязын бөдүүнү ажилды чокта чаа дооскан.

«Никозия сессиязын бистин шимчээшкыны дөшүгүнде элтер чүгө дээрге, бо сессия чыгыс элтер улум болгалаан болгаш империализмге, колониализмге, неоколониализмге болгаш расизмге бистин чөвүлө бурунгар чаа бажы болгаш деп, сессияны хуурага медгелөөн. Америк сессияны бажыгай чүткүн болза, сессияга чугаалаажып көөр-биле кирерг бугу айтырыларын шимчээшкыны бугу чыгыс элтер болгаш дээрин дооскан.

Оон дараазында организастаарының чыгыс секретары Юзеф э-Сабал кол декларацияны көчөтө. «Империализмге, колониализмге, неоколониализмге болгаш расизмге бистин чөвүлө чок улуг тургустунг дугайын медгелөөн тур бис. Бугу улустарга хосталганы болгаш тайбынчы чаала бөр дөш, империализмга да-вынгарга улуг демөөлгө маадырыг чоруту болгаш национал тускай догунаашкынын бижылгаарына бистин бугураанын бадтык тур бис. Чогуу-на харын ол ири-дөшкөн Азия болгаш Африка улустарынын улустарынын эл-септик каттышкынына шимчээшкыны урезинде салдыгын» деп, декларацияда айтыр турар.

АКШ империализминде кемпир агрессиюга улуг вьетнам улустун маадырыг демиселни дөшкөн сессиянын ажилында кол черин алаан турган. Чөвүлөдө сессияны бо айтырыгын талам-биле тускай резолюцияны хуузага алган. Вьетнамда АКШ-тын политиканын резолюция шимчээшкыны буруу шап-тур.

далаанды, нога болгаш кружалар аймаандан кылган кемпирни ас-сортментини байлап. Дугаары 5 болгаш 8 столовалар колдуудуа эртен 11 шактан эгелен ажилдаар болгаш кезеж 5—6 шактарда ханды-на бөр. Чүгө дээрге ремзаводтун, хлеб болгаш пиво заводтарынын ажилдаачыларының хей кезин хоорайның төп кезинде турткан турар болгаш эрткин чөмн столоваларын чивестер. Бо таварылгада үстүнде столовалар дүштөни чөм үезинде кончук хандырышкынын үеге таварып турар. Илгиди ажилды илгиди организастап, кемпирчиликтерин үе-шактан үзөп өмүрү стол-валар ажилдаачыларындан негеттинги турар.

Илгиди турбуже, чамдык бар чөптөр ол хандырышкыны урезин бөдүүнү дурган эрткин чөмн бөдүүнү дурбайн турар. Маңда чыгыс столовалың чыгыс киирп болур. Дугаары 5 столова (смена повары А. Малахова) хереглетиңе чогуур

ТЕЛЕГРАМ МЭДЭЭЛЭП, ДАМЧЫДЫП ТЭР

Никозияда сессия ажылын дооскан

рар. Бөдүүн элтерде кол декларацияда айтыр турар: «Вьетнам улуска улуг агрессию да-вынын соксардын АКШ-тан негеп тур бис.

Вьетнамның тайбын хөөрайларын болгаш суурларын бомбалап турарын дол-доран чугаа чокка соксардын, оң-биле бир дөмөй өскө-даа шериг хөдөлүшкынирин соксардын, АКШ-тың болгаш оң эл-септик черлериниң шериглерин үндүрерин, бөдүүн хуу-салымын бөдү шимчээшкыны эргени вьетнам улуска тыпсырын негеп тур бис.

Делегейиң бугу делшлелгил күштериниң чыгыс элтер бижылгаарын декларация кылгырып турар. «Азиянын болгаш Африканын улустары боттарынын төштүг демиселни чөвүлө эвес, социализм чурттарынын улуг лагерин, Латин Америка чурттарынын демиселни турар улустары, дөшкөшкыни демократияк шимчээшкыни болгаш чөм бөдүүнү тайбында «Империализм бугу улустары олар-биле кады дөшкөн декларацияда демгелөөн турар.

Колониализминде политиканын, илгиди португали колониалдарынын политиканын, Муруну Родоньяда Смиттинг расистин бугу-чүрүмүн, Муруну Африкада сөөк-азы млагаарынын политиканын декларацияны буруу шаап, неоколониализмге улуг улустарынын демиселни дөштүг турары илгерилейш. Декларация өскөн дөшкөшкынилеринде дашкыны баа-заларын улустарынын негеп турар.

«Чүдүлгө, национал, расазы болгаш идеолоттуг илгалдарында хамаарыла чокка чыгыс элтер болгаш эл-септик каттышкынынын бижылгаар дөш бугу-ле чүвөни кылгыр бис» деп, декларацияда айтыр турар.

Сессия Октябрьның социализм Улуг революциянын 50 чыл болур ө-ө-биле холбайшар тускай резолю-

тавары-биле хандырышмаан. Бөдөткөн турар кемпирни салгыныга хереглээр биче хемчээлдиг салгынар чедиппес, белең кемин дажы-лап алыр улуг хемчээлдиг подпостур шуут чок болуп турар.

Ол ишкан коридорда, залда электротрамалар база чедиппес. Столдарда горничаллар, перептер, саазы салфеткалар болгаш ону салыр тускай приборлар чок.

Кемпирчиликтеринд хайым үезин дурген эрткин дөшкөн арыг ак-саазың доктамаал бар турар чугула. Илгиди турбуже кемпирчелер котормазы (директору Ф. Солгеев) мынчага чедир ол столовалга алы-сааз туур тускай машинаны тургузуп бербөөн. Оон чыгдалаан-биле мида ажилдап турар илгиди кирип саазы таварыла чүп турар. Ол чорук өскө ажилды саадыр турар. Ол хамаан чок саазың хирин арындайла хереглээр горничаларын ажилдаачылар боттарынын ажилы-биле садип ап турары шын эвес.

Дугаары 8 столовалда шыгжап турар картофель чычмап, өзүп, терик чычар. Шимчээшкынын морковтар барык шүштү урезин. Бо чорук эөлөгөчкө повар А. А. Дурапов ажилды хандырышкыны чөтүп көргүтүп турар.

Устүнде алаан бугу столоваларда бир чөптөс чүдүл ажилдаачыларын солтун кедер халаттары чок болуп турар. Илгиди дугаары 4 столовалың ажилдаачыларынын халаттары сандыр, бастымын болгаш хирин.

Бугуруга черлериниң чогууна столоваларынын ажилы өскөндө, ажилчыларын илгиди болгаш амданын кемпир-биле чогуур үезинде хандылар сорулга салдып турар. Мынчангаш бо чугула ажилга чүгү-биле хамаарышкан организастаарының улуг тургустунуң дүшкөн болгаш мида профсоюз организастаарынын сүмөи улуг улуг-дуузалыг болуру маргыш чок.

С. ДОРЖУ.

БАЗА УШТУ АНДАРА АТКАН

ХАНОЙ. (СЭТА). ВДР-ның агаар-дан халдаашкына улуг камгалаанын кээктери болгаш бот-камгала-лардын отрядтары февраль 18-те Игеан болгаш Хабак жоюларга үш америк самолетту андара аткан деп, ВНА агентиле дыйнагаш. Мынчангаш Сонгу Вьетнамның агаарында андара аткан америк самолеттарының ийити саны 1691 четкен.

Ажилчын бөлүүнү шимчипри

НЬЮ-ЙОРК. (СЭТА). Индонезия-ның Тур улусту консулстватын конгрессию ажилды бөлүүнү бөдүүнү ажилды чокта чаа дооскан сессияны экономика болгаш дашкыны политиканы дугайында президент Сукарнонуң өткөдү хуузага дээрин ЮПИ агентиле дамчыдып турар. Корреспондентилериниң мурунуң чүгө чугаазын турган, конгресс-тиң дараазы генерал Насутунуң медгелөөн: ажилчын бөлүүнү хууза алган шимчээшкыны президент Сукарнога бугураар чорукту илгерилейш. Илгиди-даа ол дугайын үе шимчээшкынын дүрүм бугу-гаар чараар өрге бугу конгресске хамаарып деп, Насутун медгелөөн. Конгрессин сессиязы март 7-ден 11-ге чедир болур.

Чалчаларның сүлчөөзи

ЛОНДОН. (СЭТА). Муруну-көрей премьер-министр Тен Ир Коон Муруну Вьетнамга алаанын аян-чорун кылды чораш. Сеудже жудуу үнүкөн дээрин Рейтер агентиледин Сайгон-да корреспондентини дыйнадып турар.

Муруну-көрей бугу-чүрүмүң база бир дүжүткүзү Тен Ир Коон Муруну Вьетнамга алаанын аян-чорун кылды, дөрт лонкута чоруп турган. Ол үениң иштинде сайгон улуг тургустунуң бөдүүнү чугаалаажышкынын кылды, Муруну Вьетнамга муруну-көрей шериглерге сургаалда кылган. Тен Ир Коонун болгаш Игеан Као Икин кады кылган дыйнадым турар.

Редакцияга чагаалардан

Чаз-Хал сууга баш таарып чөп ажилдап турда, алаа Кара-Тал, Урбун болгаш Кызыл-Дег суурларын чурткаччылар көп турган. Эрткин чычдык соолгу ажилды көдө тулуг чериниң ажилчылары баш таарып черин бажымында чурттан бергенер. Оон бөр-ле Чаз-Хал көдө Совет-Шаган-Арыг хөөрайга кез, баш таарып турар аларган.

Баш таарып черин бажымын хостап, культура-амдырал чөмн катан ажилдаарын чаа-хөдүчүлөр күзөп туралар. Бо айткылаң салымын биле Арыг-Бажы суура матаан, хамаанчок, Шаган-Арыг хөөрайга магазин-дөш чөтүп чок болгай, илгиди болганда, улустун хандырышкынын чоругу ол-дур ийин.

Бугуруга чери бугуруга үндүрген продукцияны келген кызыл-ле садип турбас, көчүтү-биле хереглөөн черлерге, эң илгиди сэдиг организастаарына керээ, дугуруга бугуруга дугу-жаары бидингир болгай. Улуг-Хем районунун баштаар черин, оң сэдиг килдизиниң ажилдаачыларынын иштинде азы ажилчы чөмүн негелдөөн тооп көрбө-биле магазингерге чүгө кирбейш келген.

Райпо баштаар чери, «Улуг-Хал» совхозтуң дирекцияны болгаш Көк-Чыраа көдө Совет ажилчы чөмүн чугу-биле ханды-рары негетинги келген.

А. ТУГАРЖАП.

уң Курене чөвүлө, ККП ТК-ның шериг комитеди дыйнадымын пардап илдүрүп, «культура революциязын» үезинде Сивилья-Уйгур автономнун районун тудуг-бугуруга көрүлүш «шериг контролонга» тургусканын дыйнадып турар. Кор-вустун командлары Мао Цзю-дунун улуг арыгларын тургустунган дээрин база дыйнагаш.

Ам «культура революциязы» бугу таламын демиселдин үе-чалазын эрге-ажыктары» юрпуска шериг контролон тургустун негеп келген дээрин дыйнадып айтыр турар.

Корпуска чыгыркан дээди өрө-биле черлери болгаш өскө-даа ал-бай черлери өрге-чатырда турар бугуруга улуг демиселдин бөдүүнү обьямын чорудар учураг. Илгиди-даа ону үстүнде турар организа-цияларын чүдүлдүтүп көргөшкө-биле боттадылар. «Боо-чөптөс» болгаш оң-чөптөс турган алгаш килдизин туду хоругтар, үстү-түс килдизлерде бар чөптөс» бүртү-көп дыйнагаш, а ол айткынынын урезинери «шыгыс кезелер» деп айтыр турар.

Ургүчүлдө турар үскөдөшкы-ниң илгиди дугайында чаа дыйна-дырлар Цзянсян жоюдан келген. Ол

можунун кол хөөрайы — Наньчаннин радиоунуң дыйнагашы: Мао Цзю-дунга «шыгыс болуп арткан» шеригтер оң удурлаанышкынын «калчалыг халдаашкынын өйүр шапкан». Наньчаннин радиостанциязы цзюфаныччыларын-үймөчү-лөриниң холудуа турар. Ол радио-станцияны Гонконгга хууза алган дамчыдылгында чугаалаан турар: Мао Цзю-дунга удурлаан күштер Наньчада хей-ниги айым чок чоруктун органияныга «контролду эжелеп алырын орадышкан». Ол күштерге улуг шериглерин чорут-кан.

Дашкыны корреспондентилериниң дыйнадыларында ол көрөгө, Цзян-сян жоюда халдаашкынын январь ортан үезинде эгелөөн болуп турар. Мао Цзю-дунун бөдүүнүгө удурлаанганы жөкү улуг тургустунуң «Маоуну удурлаанышкынын шериг» баштаан дээрин Наньчан радио илгиди да эңне баштай дыйна-дып турган. Ол үезин эгелөөн, илгиди бажыла тодоргой эвес болуу арты-шкан. Чамдык дыйнадыларда «Мао Цзю-дунга шыгыс» күштер жөкүгө контролду катан тургузар аргалыг болган деп турар. Олар жөкүгө контролду катан тургузар чедип ап шыдаван дээрин өскө дыйна-дыларда айтыр турар.

Көрей Улус-Демократияк Республика. Ханьчунда шеригериниң бирээзи. СЭТА-ның фотохрониказы.

БОЙДУС ЧУРУМАЛДЫГ ЧЕРДЕ

Эсимгер, аралар — кайнаар-даа көрөгө, дозгандыр көстүл тур-гар. Чоорту мөөгөнчүлү үчкө-үчкө, суур-суур болу берген бейдик-бейдик сыннар ол-бо күчтөрүнө керилп жүгүлзэн. Олар дит, гөш халды үгөн араларымы. Улуу-Чыргакы чиге мурму чүктөн соңгу чүкө Хемик кым сен дэши аман баткан уым дүрөөр таптар, ишчилер дэши чүл-бүрү мш үгөн Морий хем барым чүктөн акши. Улуу-Чыргакы кээ каттышкан Улуу-Чыргакы ол-бо талзындан баткан хем чигештер оон бейдик элдис хем-даа чок. Ымчагаиш ону Элдиз-Хем дэши-даа чап. Элдиз-Хем акым-нык дужунда бейдик кара дүрөг, оон абаанда оймалык, кедээнде кичи-куалык арга, баарында шаллаан хем, беш метр чыгам ба-диктен шурал баткан сукуч зы-бымыкка турунган балыктар — бо бугу болза Тымкы бейдик бо-баймык чамдык дэшилерин чыгыс черде мөөнчөл дэлзэн-даа риз кылдыр сакындар. Ылаңың чайын хамк ош-сиге, чечек-чис метч улуп келгенде каас-чаражын, агарымнык армын чүү дээр! Гыгө чүртү мээң чүртүм. Тымкы кордо хостуг чүртүм деп калаар-ла ырааттына бээр.

Школянык башкылар коллек-тиви барык шупту тускай ортумак эртемиг комсомолчулардан тур-густунган болгош олар найырал-дык, тура-сорукту, педиститут-туң зоочниктери 5-6 класстарык орус дэл башкымы Кара-Сал Байыр-оолдун башкылар турар эр-темигде көксис-дөө өрөнчкчи боай дөмдөк албайн турар. Кара-Сал Бурбу, Монгуш Мойнак-Кара-ооларнык ичүртүп турар клас-тарымк өрөшдөгү эки. Анмак башкылар хай-нычи ажалдары-нык иделкелдик чорудукчулары. Олар шупту аситаторлар Кара-Сал Байыр-оол, Куулар Намчы, Кара-Сал Бурбу, Куулар Калдар-оол олар анмак техниктеринк доаранмыланык, чүрүк тырттыра-рынык, бот-тывымыр урам чуу-лук бөлүмүмөр эдүртүп турар. Мисалы Монгуш, Кара-Сал Байыр-оол олар марксизм-ленинизм үн-дөшкөрүчү школянык пропаган-дистер.

Школада партия бөлүү, проф-фессияла местюм, комсомол ор-ганизациясы пионер дружинасы, улусчу дружина, эш-хизматчи ор-ган бодусу камдалымын, өрт камдалымын командалары совет улустук, хай-нычи организа-цияларын төздөлүп турар. Олар-нык ажымы анмак башкылар башкылар аскыдал турар ачкы-буру бөлүмүмөр өрөнчкчилер шупту хаара туттунган. Доар-ныкка бөлүмүмдө 40 хире өрө-нички каастан доарарыма өрө-нөшүп турар. Оларнык каастан доаран чечктерди салфетка-лары күрөштүк, чараш. Алдык-классым 16 өрөнчкчи-чүрүк тырттырар бөлүмдө. Олар школа-

нык мурмакчыларымык чүрүктө-рүк тырттыраш, күндүгө са-бырамында асканнар. Ам «Элдиз-Хем фотообъективте» деп фото-монтажты белеткел турар. Ачаа пейзажтар, аңгар, куштар, школа-нык амдыралык, школа коллек-тивини күш-ажымы көргүстүмөр. Бешки класкылар Монгуш Ал-дык-оол, Наташа Монгуш, алдык-классым Ооржак Ким-оол олар школянык күш-ажымы амдырал-дыкка, димитилдизме хамар-кышк чүрүктөрү болгош элдиз-кышк кышк пейзажтарын тыртты-рык белеткел аланнар. Анмак техниктер бөлүмүмүнүк кезиге-миз проекционнык киноаппарат-бы-ле кинону үндүрүп турар кылдыр өрөнчү аланнар. Бот-тывымыр урам чуул бөлүмүмүнүк ажымы база боай эвес. «Чыраа-Бажы» сов-хозтук школянык аразыма болган бот-тывымыр урам чуул көрүндөшүмө бо школянык урам чуул коллектив ийчи черки, кичи совхозтук көрүндөшүмө үш-кү черки алаш, гитара, дошу-луур, проигрыватель-биле шаңгы-лаш. Школянык бот-тывымыр урам чуул бөлүмүмүнүк киржикчи-лери Чыраак, Чыраа-Бажы суур-ларга концертти аалбай чоран-нар. Улуу-Ховуда амьктарынык хойжу бригадыныга барып, шеф дуэлянымын көргүстүшам, кон-церт көргүзүп берген. Ам чымыл Бозгө, Аякаты школянык ала-дык чедер деп белеткенич турар.

Олег Кошевой аттыг пионер дружинасы 74 пионерлери хаара түдүп турар. Дружина совети пи-онерлеринк эки өрөшдөгө, бжыке сакыла-чүрүм дэши демиселитиңи организациясымык. «Чайык канчаар эрттирген мен», «Күш-ажымымыс-ты сеңе баралааларык бис, пар-тия», «Бистиң аак-кежешим дэши четтирдир», Төрөк чүртүм деп темаларга дружинамык сболары эрткелзэн. Пионернык улус вожа-

кымы Ооржак Серекмаа школада пионер ажымы эки туруста. Ти-мур комьданы база ажылап тур-ар. Ол команданык кезигүмө-р чокта чаа кыраа лекционер Кара-Сал Серге-Байыркык ба-жымын чурыйлап, одаар мжым белеткенич берген.

Совет эрге-чакырмакы 50 чык оюмга төлөтүгү укжаркык талзы-Силе ажымы база чоруп турар. Ба-гай дөмдөк чок өрөнчү, күш-ажымын чачкыларны шигээдип алар, кошкак эштеринк дузалаар, экилеринк үлөгөрин эдөрер — өрөнчкчилерник дөши мжым. Өрө-шдөгө-кижизидилгеси ажылар-нык шымарык бейдир — башкы-лар коллективини кол сорулазы бо. Башкылармык шымарык илам сайыраңгайындар. Кошкак өрөнчкчилер-биле немелде кичээ-дер чорудуп, эки өрөшдөгүлүк өрөнчкчилерни оларга дузалаар-рып тургаш, өрөшдөгө шымарык бейдир сорулсам чедип алар. Оон-быле чергелештир школянык чаа өрөшдөгө чымык шымарык белеткээри база-ла ийчи череңиң эвес сорула. Чаа шкертатты транкалап, шукатуралаар, шко-лянык ийи бажымык селтээр, 1200 кубометр топкак ийи белеткээри-кол-кол ажылар бо. Оларнык шымарык башкылармык, ажы-кылармык күжү-биле кылдыр алаар. Бо болза мжым-ла улус-дөк ажымы коллективке чик эвес үгөрө.

Тыянык шак мжымды маалым чаагай черлеринк бирээнде ка-дым кошкак урулармык тускай школянык турунган ажитымын бис-тиң Коммунистик партиямыстык, Совет чааламтык өзүл оларар салаакчылар дуайында ода са-гыш човашикынык тодаргай хер-решчи-дир. Мында ол школянык оон туруп турар черинк ол-быле Элдиз-Хем школянык деп адай бер-ген.

Школада аскыдал турар ачкы-буру бөлүмүмөр өрөнчкчилер шупту хаара туттунган. Доар-ныкка бөлүмүмдө 40 хире өрө-нички каастан доарарыма өрө-нөшүп турар. Оларнык каастан доаран чечктерди салфетка-лары күрөштүк, чараш. Алдык-классым 16 өрөнчкчи-чүрүк тырттырар бөлүмдө. Олар школа-

нык мурмакчыларымык чүрүктө-рүк тырттыраш, күндүгө са-бырамында асканнар. Ам «Элдиз-Хем фотообъективте» деп фото-монтажты белеткел турар. Ачаа пейзажтар, аңгар, куштар, школа-нык амдыралык, школа коллек-тивини күш-ажымы көргүстүмөр. Бешки класкылар Монгуш Ал-дык-оол, Наташа Монгуш, алдык-классым Ооржак Ким-оол олар школянык күш-ажымы амдырал-дыкка, димитилдизме хамар-кышк чүрүктөрү болгош элдиз-кышк кышк пейзажтарын тыртты-рык белеткел аланнар. Анмак техниктер бөлүмүмүнүк кезиге-миз проекционнык киноаппарат-бы-ле кинону үндүрүп турар кылдыр өрөнчү аланнар. Бот-тывымыр урам чуул бөлүмүмүнүк ажымы база боай эвес. «Чыраа-Бажы» сов-хозтук школянык аразыма болган бот-тывымыр урам чуул көрүндөшүмө бо школянык урам чуул коллектив ийчи черки, кичи совхозтук көрүндөшүмө үш-кү черки алаш, гитара, дошу-луур, проигрыватель-биле шаңгы-лаш. Школянык бот-тывымыр урам чуул бөлүмүмүнүк киржикчи-лери Чыраак, Чыраа-Бажы суур-ларга концертти аалбай чоран-нар. Улуу-Ховуда амьктарынык хойжу бригадыныга барып, шеф дуэлянымын көргүстүшам, кон-церт көргүзүп берген. Ам чымыл Бозгө, Аякаты школянык ала-дык чедер деп белеткенич турар.

Олег Кошевой аттыг пионер дружинасы 74 пионерлери хаара түдүп турар. Дружина совети пи-онерлеринк эки өрөшдөгө, бжыке сакыла-чүрүм дэши демиселитиңи организациясымык. «Чайык канчаар эрттирген мен», «Күш-ажымымыс-ты сеңе баралааларык бис, пар-тия», «Бистиң аак-кежешим дэши четтирдир», Төрөк чүртүм деп темаларга дружинамык сболары эрткелзэн. Пионернык улус вожа-

кымы Ооржак Серекмаа школада пионер ажымы эки туруста. Ти-мур комьданы база ажылап тур-ар. Ол команданык кезигүмө-р чокта чаа кыраа лекционер Кара-Сал Серге-Байыркык ба-жымын чурыйлап, одаар мжым белеткенич берген.

Совет эрге-чакырмакы 50 чык оюмга төлөтүгү укжаркык талзы-Силе ажымы база чоруп турар. Ба-гай дөмдөк чок өрөнчү, күш-ажымын чачкыларны шигээдип алар, кошкак эштеринк дузалаар, экилеринк үлөгөрин эдөрер — өрөнчкчилерник дөши мжым. Өрө-шдөгө-кижизидилгеси ажылар-нык шымарык бейдир — башкы-лар коллективини кол сорулазы бо. Башкылармык шымарык илам сайыраңгайындар. Кошкак өрөнчкчилер-биле немелде кичээ-дер чорудуп, эки өрөшдөгүлүк өрөнчкчилерни оларга дузалаар-рып тургаш, өрөшдөгө шымарык бейдир сорулсам чедип алар. Оон-быле чергелештир школянык чаа өрөшдөгө чымык шымарык белеткээри база-ла ийчи череңиң эвес сорула. Чаа шкертатты транкалап, шукатуралаар, шко-лянык ийи бажымык селтээр, 1200 кубометр топкак ийи белеткээри-кол-кол ажылар бо. Оларнык шымарык башкылармык, ажы-кылармык күжү-биле кылдыр алаар. Бо болза мжым-ла улус-дөк ажымы коллективке чик эвес үгөрө.

Эрэн районун Бай-Даг суурда библиотека үргү-тү хой номчукчулар чыгылар. Оң эргелекчи Кусея Чаммаева Эрэнчица ачаа үр чыдарынык иштине ажыдап келген, барык сууруну чүрүткөчү бу-рүтүн эки билир. Ычангаш номчучу бурүтүнге херек

СПОРТ Хаак оруунга

Эки бүдүш, аажычан

Кара-Хал сес чыл школянык «кандыг кижини эки бү-дүштү, эвилек аажы-чанын киж дээр!» деп темага тус-кай кезеңин эрттирген. Төрөдериң дэши эш-өөрү бажыма келдире, оларны алачар чүдэн алырма, оларны сөктө-чө чалаары, чөдө хой-нычи черлеринк бодун канчаар туру-тары дэши өске-даа айтырылганы урулар чугаалашкан.

Тус-туса тема аайы-биле баш бурунгаар белеткенич алган өрөнчкчилер боттарынык бодалары өөрүнге чугаалап бергенер. Бажыма келген кижилерге элтиң-ээдек болур. Келген аалчыларга таарымчалык байдалы тургузар. Олар чалаарайын, хөгөлө турар кылдыр бир-ле солук чүдөндө кылаш, чугаа-өөттүк болур болза эки. Чүдө эң чөөк аажы-биле чугаалашкан олтурп бербес, чүтө дөргө өске кижилер чалаарай бээр болбай.

Демниг ажылдаан болза...

Нарын ортумак школянык башкылар коллективни өрөшдөгө-кижизидилгелг амылдары акжизидериче улуганга хем-чегерин ач чорудуп турар. Бейик культу-ранык школянык дэши улус кыла чоруп турар. Бирги чартык чылда, шалыңга эте класстарыңи көргүзүү бейик болган. Ният школада 5 өрөнчкчи кончүт эки. 53 кижизидериче өрөшкел Башкылар Хуру-ме Токум-Кыс, Любөө Дамба-Хураак, Сте-пан Комбу, Валентина Араптан, Раиса Арапчаа өрөнчкчилерге бжык бжык дөш-лөрүн берип, ада-нелер-биле харылаалыг ажылдаан.

Ният районуну-биле алырма, бистиң Нарын школянык өрөшдөгө түгөр шк-кык сакындарын турар-даа болза, чедир көрдүмөй турар чүдүлөр хай, 2464 ка-чыл шалын бирги чартык чылда өрөнчк-чилер чыдаган чокка үскөн. Өрөнчи-чиниң эки өрөнчү, чүрүмүң болур чо-рууну школа болган ада-нелеринк ийчи күжү-биле чедип адыр дэриң чамдык ада-нелер үнелен көрбөй турары таарымча чок.

Училищениң чемпиону

Эртен воскресеньде Кызылдын музыка училищезинге тыва хуреш талазы-биле училищениң чемпиону илереди маргалдыны бир дуаар-да организастап чодуткан. Ачаа шуп-ту 18 мжө киришкен болган шун-рештирер арга-биле чоруккан.

Хурештиң баштайгы укжарыла-ларында эгелеш, үшкү курстун суругуудары Монгуш Белек, Влади-мир Хүлер-оол болган дөргө күресчү Ооржак Кара-Бат олар көрүкчүлөрүн

3 км хаак оруунга алаади үйт-дарың болган хераженеринк ара-зынга болган маргалдыга № 11 школянык өрөнчкчилер Наумова тил-диз, а 5 км дистанцията эр улаустан доарайнык харылаа конторазымын ажыдакчы В. Поликарпов бирги черин алган.

АТЕИСТИГ ТЕМАГА УЛААРААР КИЖИ

Ычан 10 азы 11 хире харлыг тур-ган боор мен. Бадайлар чайы дүш-кен. Улус күсүк дүк салынышкыны агаалган. Бо-ла Шалды-оол, Эртинге, Бөтөлөй — мжө өөрүм бичин оолдар амдык аят өрөткөп болуп ойваан турлар. Мжө акым Башкөндө «эм-дик аят» болган, кезжалеп-ле тур.

Сөң холун көңүс калык, зар-бас деп сен ыччаар болганам. Сен эмдик атың ам-даа кырында мен деп билчү алыр сен. Ол мжөп турар хевээр азы дөс ол ужал-төме деп чү-вө ол-дур. Дзакын көрүң бе, хире-лэн дөргөсүм, ужул чорда дээди-генчик чүвө — деп, ачам мжөп он хо-лумуң тудуп алган, эктим бажын суйбайн тур оң.

аарбадың-даа. Ычангаш кижизидериче чүд, чүгө ол ужул бергенин, оон бо-дал-сагышын, угаанын өрөнчк көрө болза ужал-төмең-даа эртин солук деп болаар мен.

ни дүне каа, шанга канчаар коргү-чүк мен — деп, ачам чугаалаарга оон шуптуңуң сактып келдир...

чоруй, кангырт-кунгурт дэң соонда, ачам демир-хуудда сугну бажыңе кутуңуңуң, демир-хуучун келип алган менче шигей бо-ла халым олур. Оон быдай дүшөш, шак кел-дээнде улус сараат сиченге угай халып ылай болду оң. Караңгыда оон бараны дораан-на чиле берди. Дынап турарыма ыналар демир хуу-ту кангырай-дыр. Мен-даа корткак, кончүт улук оваа, саваң иштиңи-ке шымпын кире берген, дыңаалап чыларымга, чүвө-даа сурап. Ычан чыда, улук калып-тыр мен. Бир-ле улук отуп чыларымга, ачам мени адал кий деп тур. Саваң аразында кончүт аяар чылбырың үнгөш, көр-көңүм, дам алып келен. ачам олаң чаныңа улук от ужулуп алган. хөй-дө, чүвүрүн — өткөн илди-хөвни бичи өргөнчир калаш, мында амып ал-ган, бурулады кургактан тур.

жын, шимчөөшкениң, кижизидериче чүвө-дө улуктурп башкылар турар чүвө-дир деп, бир эвес кижизидериче тыштанылга кылып, ажылаарыңың-да, чөмөңиңиңиң-даа чүрүмүңүң үрөп, чөдө мжөп кижилер-биле ха-маарылазыңа-даа, аям-бүрү: амы-раар, мунгараар-даа чоруктар, болу-нуу аажы-чанын шын, чөптүк ту-туруңаңа-даа чызылар кылдыр болза мааниң, нерви системаның ажы-мыңа шын эвес шимчөөшкениң, ажылар тытып келчү чүвө-дир деп анда тайылбырлаар ийик мен.

Бригада Самгалдайлан үнгөш, Ха-раар-Тей, Тес, Улук-Күгөт, Ак-Эрик, Өртен деп чуртукчалыг черлери таарымыр болган соңгулаларга бе-леткелер-биле долбаштыр соңгулда округтарынык база участоктарынык комитеттеринге дыз чедирер.

редакцияның адреси:

Кызыл, Шетинкин — Бравченко кудумчуу, бажы № 3. ТЕЛЕФОННАР: Редакторун 24-63, редакторун оралачыларынык 35-24, 25-38, харысала-лыг секретарынык 23-35, партияжы амырал кидизиниң 23-54, агитация болган пропаганда кидизиниң 37-13, кезе ажал-агыт кидизиниң 21-47, улустук кидизиниң 22-64, чага, ажыдаш болган кезе корреспонденттер база совет тургутул болган амырал кидизиниң 21-27, иштиги информация кидизиниң 20-60, бухгалтериянык 31-75, корректорларынык 27-41. Солук кезбей барганга 32-75 телефонче болган.